

Hoe kan ik een tekst omvormen tot een creatief gedicht?

Bouwsteen 4: Stiftgedicht

Deze fase in een notendop:

In deze les komen de leerlingen in contact met poëzie. Via een videofragment zullen de leerlingen eerst achterhalen wat poëzie is. Nadien staan de leerlingen even stil bij verschillende gedichten, in het bijzonder een stiftgedicht. Na het analyseren van enkele gedichten, gaan ze zelf aan de slag. De bedoeling is, dat ze zelf een creatief stiftgedicht zullen ontwerpen. De leerlingen vertrekken vanuit een bladzijde uit het boek 'Met Sterre op reis door ruimte en tijd' van Russell Stannard.

Tijd: 1u – 2u

Leerdoelen: De leerlingen kunnen

- metaforen herkennen in liedjesteksten.
- metaforen die gebruikt worden in liedjesteksten in eigen woorden uitleggen.
- via een filmpje ontdekken wat poëzie is.
- een stiftgedicht maken vertrekkend uit een bladzijde van een boek.
- een metafoor verwerken in hun stiftgedicht.

Taal-doelen: De leerlingen kunnen

- informatie halen uit liedjesteksten
- plezier hebben aan en gemotiveerd raken voor taal via cultuur, luisteren, lezen, spreken, schrijven, interactie en inzicht in het taalsysteem.
- zich creatief uitdrukken met taal en gebruiken daarbij verschillende expressievormen.
- inzicht verwerven in diverse aspecten van het taalsysteem: klanken, woorden, zinnen, teksten, betekenissen, spelling en interpunctie.
- zich op een creatieve manier uitdrukken door creatief om te gaan met taal: stijlfiguren, rijm, ritme, lay-out, beeldspraak, figuurlijke taal, door ervaringen uit te wisselen met medeleerlingen en door waardering uit te drukken voor de creaties en presentaties van anderen.

Muziek-doelen: De leerlingen kunnen

- hun gedachten, gevoelens en voorkeuren uitdrukken bij het luisteren naar muziek.

Leerinhouden: Poëzie, gedichten, metaforen, stiftgedicht, wetenschap, rijmen, ...

Randvoorwaarden:

Materiaal voor klasgebruik:

E-device

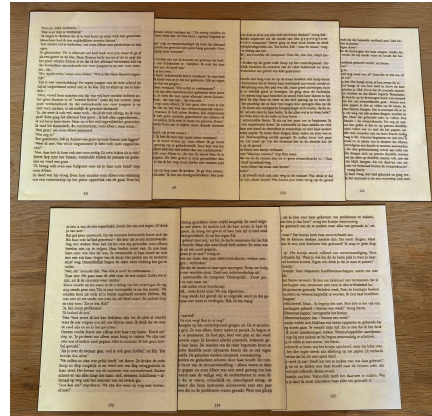

Boek "Met Sterre op reis door ruimte en tijd"
van Russell Stannard

Materiaal per leerling:

Pagina's 50, 69, 112, 121, 192, 194, 227 uit het
boek "Met Sterre op reis door ruimte en tijd"

Kleurtjes

Voorkennis leerlingen:

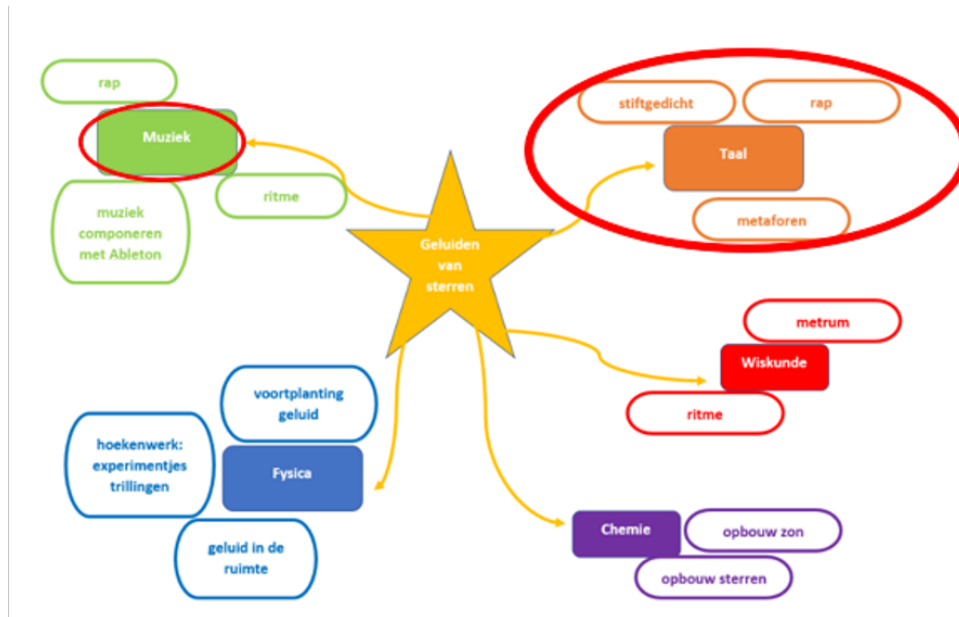
- o De leerlingen weten wat een metafoor is.
- o De leerlingen kennen enkele eigenschappen van een gedicht.

- o De leerlingen zijn al in contact geweest met poëzie.

Externen: Geen

Beschrijving leeractiviteiten:

Deel conceptenmap dat bij deze leeractiviteit hoort:

Overzicht leeractiviteit: timing + hoe te organiseren + hulpmiddelen

	Beschrijving leeractiviteit	Duur	Hoe organiseren?	Hulpmiddelen
1.	Herhaling begrip metaforen	5'	1. We starten de les met een entry-ticket. Het entry-ticket wordt vervolgens besproken en verbeterd. Het begrip wordt ook opnieuw uitgelegd, eventueel door de leerlingen zelf.	Entry-ticket
2.	Kort overzicht meegeven over het lesverloop	2'	1. De inleidende pagina wordt kort besproken. Zo laten we de leerlingen de 'set the scene' lezen. We leggen ook even kort de nadruk op het inkleurmodel.	Leerlingen-bundel p. 22

3.	Videofragment over poëzie	15'	1. De leerkracht start vervolgens met een kort gesprek over poëzie. 2. Klassikaal laten we een fragment zien van het YouTube filmpje over poëzie. 3. De vragen in de leerlingenbundel worden klassikaal verbeterd met de input van de leerlingen. De antwoorden zijn uiteraard bespreekbaar. 4. De verschillende voorbeelden van gedichten worden besproken. - Herkennen leerlingen een aantal gedichten? - Kunnen ze de gedichten bij naam noemen? - Hebben ze eerder al een dergelijk gedicht gemaakt? - ...	- Laptop - Leerlingen-bundel p. 23-24
4.	Bespreking stiftgedicht	8'	1. Het voorbeeld stiftgedicht wordt klassikaal geanalyseerd. Via een drietal oefeningen ontdekken de leerlingen de belangrijke eigenschappen van een stiftgedicht.	Leerlingen-bundel p. 25
5.	Opdracht: Het maken van een stiftgedicht	20'	1. De leerlingen gaan nu zelf aan de slag. Ze gaan een creatief stiftgedicht ontwerpen waarin ze een metafoor in verwerken. Het stiftgedicht wordt later	- Ge-selecteer de bladzijdes uit het boek "Met Sterre op reis door ruimte en tijd"

			gebruikt om hun rap vorm te geven.	- Instructie-bl aadjes met de evaluaties.
--	--	--	------------------------------------	--

Extra uitgebreide info bij leeractiviteit:

1. Entry-ticket

We beginnen de les met een korte herhaling over metaforen vermits ze dat in deze les moeten gaan gebruiken. We gaan dit doen door twee fragmenten van een liedje (Nederlandstalig) aan te bieden (leerlingenbundel p.23). De leerlingen gaan telkens een metafoor moeten zoeken en uitleggen. Het wordt een soort entry-ticket dat meteen ook klassikaal wordt verbeterd. Eventueel kan de leerkracht werken met een PowerPoint om te visualiseren.

2. Algemene inleiding van deze bouwfiiche

De leerkracht start de les met een korte herhaling over het doel van deze les. De leerkracht vertelt in enkele woorden wat er van de leerlingen wordt verwacht. Het inkleurmodel wordt eveneens kort besproken. Uiteindelijk laat de leerkracht de 'set the scene' lezen, om de leerlingen een beetje meer context te geven.

3. Videofragment over poëzie

De leerkracht heeft de mogelijkheid om de vragen onder de leerlingen te verdelen, zodat zij zich kunnen concentreren op één of enkele vragen tijdens het filmfragment. Dit zorgt voor efficiëntie. Voordat het videofragment wordt bekeken, kan de leerkracht ook stilstaan bij de opvattingen van de leerlingen. Hebben zij al een idee over wat poëzie precies inhoudt? Wat is het verschil tussen poëzie en gedichten?

4. Opdracht: stiftgedicht

De leerlingen zullen uiteindelijk zelf een stiftgedicht creëren. Ze krijgen hiervoor een willekeurig bladzijde uit het boek 'Met Sterre op reis door ruimte en tijd' van Russell Stannard. Er wordt vooraf nadruk gelegd op de evaluatiecriteria. De leerlingen krijgen ook meteen een instructieblad. Op die manier kunnen ze op eender welk moment teruggrijpen naar de opdracht en weten ze precies wat hun stiftgedicht zeker moet bevatten.

5. Stiftgedicht tentoonstellen

In het begin van de volgende les kan de leerkracht tijd voorzien om de verschillende stiftgedichten tentoon te stellen. Bij elk stiftgedicht wordt een post-it geplaatst, zodat de leerlingen tijdens het bekijken van de stiftgedichten leuke complimenten kunnen opschrijven. Na enkele minuutjes laten we de leerlingen hun complimenten voorlezen.

Ondersteunend materiaal voor leerlingen en leerkrachten:

Dit zijn verdere verwijzingen naar concreet lesmateriaal voor leerlingen, zoals werkblaadjes, en voor leerkrachten, zoals PowerPoint presentaties. Mogelijks zal hier al naar verwezen worden in de beschrijving leeractiviteiten. Bedoeling is dat je hier een link maakt naar de respectievelijke werkblaadjes, presentaties, etc.

Cursus voor de leerkracht:

- Canva: [Verbetersleutel leerlingenbundel](#)
- Pdf: [Verbetersleutel leerlingenbundel](#)

Werkbundel:

- Canva: [Leerlingenbundel](#)
- Pdf: [Leerlingenbundel](#)

PowerPoint: [Stiftgedicht](#)

Stiftgedicht:

- [Bladzijdes](#)
- [Voorbeelden](#)

Entry-ticket (pagina 23 van de leerlingenbundel): [Entry-ticket](#)

Evaluatie: [Stiftgedicht](#)

Videofragment: [poëzie](#)

Reader:

Dit zijn verwijzingen naar voor de leerkracht interessante bronnen over deze bouwsteen met extra achtergrondinformatie (filmpjes, boeken, artikels, websites, etc.)

Inleidend filmpje:

- Het Klokhuis. (2021, August 27). *Wat is poëzie?* [Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=uVFPgkiF67k>

Boek:

- Stannard, R., & Braam, S. (2002b). *Met Sterre op reis door ruimte en tijd*.

Extra achtergrondinformatie:

- Nws, V. (2022, January 30). "Stiftgedichten": wanneer schrijven letterlijk schrappen wordt.
https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2022/01/26/_stiftgedichten_-wanneer-schrijven-letterlijk-schrappen-wordt/

ICT-tools: n.v.t.

Eindtermen:

Leerplandoelstellingen Katholiek Onderwijs, Basisoptie Moderne talen en wetenschappen:

Wetenschappen A-stroom:

Taal-doelen: (Basisoptie Moderne talen en wetenschappen: Moderne talen (versie januari 2022) 1ste graad A-stroom D2019/13.758/031)

- LPD1: De leerlingen beleven er plezier aan en zijn gemotiveerd voor taal via cultuur, luisteren, lezen, spreken, schrijven, interactie en inzicht in het taalsysteem.
- LPD8: De leerlingen drukken zich creatief uit met taal en gebruiken daarbij verschillende expressievormen.

Taal-doelen: (Nederlands 1ste graad A-stroom 11 (versie januari 2022) D2019/13.758/008)

- LPD 5: De leerlingen beargumenteren een eigen mening over gesproken en geschreven teksten met deze [kenmerken](#).
- LPD10: De leerlingen drukken zich op een creatieve manier uit:
 - o verschillende soorten [literaire teksten](#) creëren en presenteren;
 - o creatief omgaan met taal: stijlfiguren, rijm, ritme, lay-out, beeldspraak, figuurlijke taal;
 - o ervaringen uitwisselen met medeleerlingen;
 - o waardering uitdrukken voor de creaties en presentaties van anderen.

Muziek-doelen: (Muziek 1ste graad A- en B-stroom D2019/13.758/023 (versie januari 2022))

- LPD9: De leerlingen drukken hun gedachten, gevoelens en voorkeuren uit bij het luisteren naar muziek.

Ontwikkeld in samenwerking met: Spectrumcollege Campus Beringen Middenschool.

Bijlage: Evaluatiecriteria

		LERENDE	ONTDEKKER	ONDERZOEKER	EXPERT
		De leerling kan het nog niet.	De leerling kan het niet alleen, maar met hulp lukt het.	De leerling kan het, maar moet er nog heel hard over nadenken.	De leerling kan het zonder problemen.
Inhoudelijke criteria					
B	De leerlingen kunnen de link leggen tussen ritme in de muziek en ritme in de wiskunde.				
Praktische criteria					
B	De leerlingen vullen een werkblad zorgvuldig in en maken er spontaan tijd voor (het afwerken van hun stiftgedicht).				